

درس چهاردهم

فعالیت ۱ (صفحه ۱۲۹ کتاب درسی)

گزیده‌های بالا از سروده‌های زرتشت در کتاب اوستا را مطالعه کنید و پاسخ دهید که هریک از این گزیده‌ها ناظر بر کدام یک از اصول اعتقادی زرتشت است.

۱- نقش امشاسبندان یا جاودانان مقدس برای یاری به اهورا مزدا در امر آفرینش و اداره امور جهان

۲- اشاره به مینوی نیک: پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک

۳- اشاره به اعتقاد به جهان آخرت و روز داوری اعمال افراد

فعالیت ۲ (صفحه ۱۳۱ کتاب درسی)

گزیده متن‌های صفحه قبل را به دقت مطالعه کنید و پس از همفکری با یکدیگر، به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

الف- شواهدی که دلالت بر زرتشتی بودن هخامنشیان می‌کنند، کدام اند؟

اشاره به پرستش اهورا مزدا که در آیین زرتشتی به آن سفارش شده است و نیز آفرینش زمین و مردم توسط او که در سنگ نوشته داریوش بزرگ در کاخ آپادانای شوش، سنگ نوشته اردشیر دوم هخامنشی در کاخ آپادانای همدان و تاریخ هروودت به آن اشاره شده است.

ب- هروودت به چه تفاوت‌هایی درباره باورهای ایرانیان عصر هخامنشیان با اعتقادات یونانیان باستان اشاره کرده است؟ یونانیان، خداوند را مانند سرشت انسان‌های می‌دانند و برای آنها تندیس و پرستشگاه و محراب می‌ساختند. اما ایرانیان، به این مورد اعتقاد نداشتند و بیشتر به یک خدا معتقد بودند و خورشید و ماه، زمین و آتش و باده را ستایش می‌کردند.

جست و جو و کاوش (صفحه ۱۳۲ کتاب درسی)

با راهنمایی دبیر خود، درباره مهرپرستی و رواج آن در آسیای صغیر و قلمرو امپراتوری روم در دوره اشکانیان تحقیق کنید.

پرسش‌های نمونه (صفحه ۱۳۲ کتاب درسی)

- ۱- اعتقادات و سیاست دینی شاهان هخامنشی چگونه بود؟
شاهان هخامنشی به آزادی دین و عقیده مردم خود پایبند بودند، مانند کورش که در فتح بابل به مردوک خدای بابلیان احترام گذاشت.
- ۲- سیاست دینی اشکانیان، چه آثار و نتایج فرهنگی و اجتماعی در پی داشت؟
باعث احساس امنیت و آرامش خاطر پیروان دیگر ادیان می‌شد، مثلاً یونانی‌ها، خدایان خود را آزادانه ستایش می‌کردند و یا یهودی‌ها، مسیحیان و بوداییان آزادانه به تبلیغ و فعالیت مشغول بودند و این، باعث هم‌زیستی مسالمت آمیز اقوام و ادیان در ایران شد.
- ۳- آثار و پیامدهای سیاسی و دینی رسمیت یافتن دین زرتشتی در دوران ساسانی را بررسی کنید.
با رسمیت یافتن دین زرتشتی و نیرومند شدن موبدان، برخی گروه‌های غیر زرتشتی، همچون مانویان و مسیحیان با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو شدند. مانویان تحت تعقیب قرار گرفتند و به مناطق مرزی گریختند. مسیحیان نیز مورد بدبینی و تعقیب و آزار قرار گرفتند. در این دوره آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد. اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد.
- ۴- بررسی کنید که وجود آتشکده‌های سه گانه در دوران ساسانیان، با کدام یک از مباحث درس ۱۲ ارتباط دارد.
با توجه به تقسیم‌بندی اجتماعی سه گانه در اقوام آریایی، بر پایه شغل پیشه افراد نیز وجود داشت که میراث مشترک آریاییان هند و ایرانی به شمار می‌رفت. در این تقسیم بندی، افراد جامعه به سه قشر «روحانیان»، «جنگجویان» و «کشاورزان و شبانان» تقسیم شده بودند.
- ۵- تأثیر رقابت و دشمنی سیاسی میان امپراتوریه‌های ساسانی و روم را بر وضعیت مسیحیان ایران شرح دهید.
به مسیحیان ایران به چشم جاسوس و پیرو روم نگاه می‌کردند، از این رو بسیاری از آنها مورد تعقیب و آزار قرار می‌گرفتند و فشار مالیاتی بر آنها بیشتر می‌شد.

شفیعی